

REMISSVAR

2021-10-27

dnr 5.2.1-2021-1159

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

m.klimatenheten@regeringskansliet.se

Yttrande gällande Klimatråtsutredningens betänkande "En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden" (SOU 2021:21)

M2021/00830

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att förbättra de svenska samernas möjligheter som urfolk att bevara och utveckla sin kultur. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas – däribland renskötselns intressen – vid nyttjandet av mark och vatten.

Världens urfolk påverkas allvarligt av klimatförändringarna eftersom deras överlevnad, kultur och ekonomiska resurser är direkt beroende av naturen. Urfolkens traditionella kunskap är en nyckelfaktor för att möta de globala utmaningarna. Ur ett samiskt perspektiv är alla frågor miljöfrågor och natur går inte att skilja från kultur. I det ryms en grön infrastruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Människan och miljön ska betraktas och behandlas holistiskt, de hör ihop och kan inte särskiljas från varandra. Det finns också en grundläggande koppling mellan språk, traditionell kunskap och biologisk mångfald. Förlust av biologisk mångfald och förstörelse av ekosystem innebär att relaterade språk och traditionella kunskaper försvinner.

Sametingets synpunkter

Sametinget ställer sig generellt positiv till att en översyn av miljöbalken görs och att människans påverkan på klimatet beaktas i miljöbalkens portalparagraf. I enlighet med ett miljömässigt hållbart och långsiktigt tänkande stödjer Sametinget att återvunna material i första hand bör användas, om det leder till minskad miljö- och klimatpåverkan. Även om förnyelsebara råvarors klimatnytta ofta lyfts, så har framställningen av dessa oftast en negativ inverkan på den samiska markanvändningen.

Under årtusenden har samer levt av det naturen gett och utvecklat ett sätt att leva genom att bruka utan att förbruka naturresurserna. Detta synsätt och dessa möjligheter vill vi föra vidare till kommande generationer. Sametinget är medveten om behovet av en hållbar energianvändning, men de åtgärder som vidtas för att minska samhällets negativa klimatpåverkan får inte ske på bekostnad av samiska livsbetingelser, utan ska ske med

respekt för de samiska rättigheter och den samiska markanvändningen. För att nå klimatmålen och minska utsläppen framhåller Sametinget behovet av styrmedel för att främja innovationer och teknikutveckling, även om den typen av medel ligger utanför utredningens avgränsning.

Utredningen bedömer att regeringen bör ha möjlighet att avgöra tillåtligheten för verksamheter med så stora utsläpp att de kan leda till att de svenska klimatmålen inte nås. Sametinget ser en risk med möjligheten att tillåta verksamheter om regeringen finner särskilda skäl. Sametinget befarar att tidsperspektivet då blir för kort, samt att det ekonomiska intresset blir styrande och ges ett allt för stort utrymme på bekostnad av vår miljö och kommande generationers livsmiljö.

Samrådspart

Sametinget noterar att i Klimaträttsutredningen andra fas avses en översyn av lagstiftningen inom åtgärdsområdena *underlättad utbyggnad av elnätet* samt *planering och kravställande för ett mer transporteffektivt* samhälle prioriteras. Sametinget framhåller att tinget bör vara en part i dessa samråd. Varje förändring i landskapet påverkar den samiska markanvändningen och därmed den samiska kulturen.

I Sametingets yttrande har avdelningschef Lars-Ove Sjajn beslutat efter föredragning av samhällsplanerare Mirja Lindberget, avdelning Rennäring, Miljö och Samhälle.